

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

επί του σχ/ν

**«Αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου του Ελληνικού - Πρόγραμμα Ήλιος -
Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ενσωμάτωση Οδηγίας
2009/28/ΕΚ) - Κριτήρια αειφορίας βιοκαυσίμων και βιορευστών
(ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/30/ΕΚ)»**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 22 Φεβρουαρίου 2012 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση το ν/σ του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με θέμα: **«Αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου του Ελληνικού - Πρόγραμμα Ήλιος - Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/28/ΕΚ) - Κριτήρια αειφορίας βιοκαυσίμων και βιορευστών (ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/30/ΕΚ)»**.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Νικόλαο Σκορίνη, Μιχάλη Αλέπη, Παναγιώτη Συριόπουλο και Χρήστο Χριστοδουλόπουλο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ν. Σκορίνης, Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε.** Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Χριστίνα Θεοχάρη και οι κ.κ. Δημήτρης Οικονόμου και Νικόλαος Δασκαλάκης**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε η **κα Μαρία Ιωαννίδου**, επιστημονική συνεργάτις της Ο.Κ.Ε., η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της γνωμοδότησης.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της στις 14 Μαρτίου 2012.

A. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το παρόν σχ/Ν αποτελείται από τρεις ενότητες και περιλαμβάνει συνολικά 30 άρθρα.

Η **Ενότητα Α'** (άρθρα 1-9) περιλαμβάνει το Σχέδιο Ανάπτυξης του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού καθώς και άλλες διατάξεις. Συγκεκριμένα, προσδιορίζεται ο στόχος της από κοινού αξιοποίησης του πρώην Αεροδρομίου του Ελληνικού και της παράκτιας Ολυμπιακής ζώνης του Αγίου Κοσμά (άρθρο 1) και καθορίζεται το περιεχόμενο και η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης για τον Μητροπολιτικό Πόλο Ελληνικού – Αγίου Κοσμά (άρθρο 2). Με το σχέδιο αυτό θα καθορισθεί η γενική πολεοδομική οργάνωση του Μητροπολιτικού Πόλου, ο οποίος θα αποτελείται από τρεις (3) κατηγορίες περιοχών: το Μητροπολιτικό Πάρκο Πρασίνου και Αναψυχής, τις περιοχές προς πολεοδόμηση για χρήσεις κατοικίας και κεντρικών λειτουργιών και τις ζώνες ανάπτυξης οι οποίες προορίζονται για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων (τουριστικές αναπτύξεις, επιχειρηματικά πάρκα, θεματικά πάρκα, τεχνολογικά πάρκα, κ.λπ.). Στο ίδιο άρθρο ορίζονται μεταξύ άλλων τα βασικά πολεοδομικά μεγέθη ως εξής:

- Μικτός συντελεστής δόμησης στο σύνολο του Μητροπολιτικού Πόλου 0,5, που μπορεί να προσαυξάνεται κατά 0,1 (να φθάνει δηλαδή μέχρι και το 0,6), προκειμένου να αποδοθεί στους όμορους Δήμους και σε άλλους Δήμους του Λεκανοπεδίου το 50% της ωφέλειας σε χρήμα που προκύπτει από τη διαφορά των δύο σ.δ. Τα ποσά αυτά μπορούν να διατεθούν για (α) για την απόκτηση ακινήτων για νέους κοινόχρηστους χώρους και χώρους πρασίνου, όπως αυτοί καθορίζονται κατά τις κείμενες διατάξεις, και (β) για αποζημιώσεις ακινήτων που έχουν καθορισθεί από εγκεκριμένα σχέδια πόλης ως κοινόχρηστοι χώροι και για τα οποία είτε έχει αρθεί κατά τις ισχύουσες διατάξεις η απαλλοτρίωση είτε έχει παρέλθει σε κάθε περίπτωση οκταετία από το χρόνο επιβολής της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης καθώς και, ειδικώς για τους Δήμους Αθηναίων και Πειραιώς, για την πραγματοποίηση προγραμμάτων αστικής αναζωογόνησης και ανασυγκρότησης στα ιστορικά κέντρα της Αθήνας και του Πειραιά αντίστοιχα.

- Το ύψος των κτιρίων καθορίζεται με γνώμονα την πολεοδομική και αρχιτεκτονική φυσιογνωμία κάθε ζώνης/περιοχής και σε συνάρτηση με την πραγματοποιούμενη κάλυψη, ούτως ώστε η αύξηση του ύψους των κτιρίων και εγκαταστάσεων, όπου καθίσταται ενδεδειγμένη πολεοδομικά και αρχιτεκτονικά, να συνδυάζεται με μείωση της κάλυψης και αύξηση των ελεύθερων και ανοικτών χώρων.
- Το Μητροπολιτικό Πάρκο Πρασίνου και Αναψυχής, το οποίο πρέπει να διαθέτει 75% τουλάχιστον, δηλαδή 1.500 στρέμματα, πράσινο και ελεύθερους χώρους. Τα προβλεπόμενα κτίρια για την εξυπηρέτηση του Πάρκου ορίζονται υποχρεωτικά έως διώροφα, με μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος τα 10 μέτρα, με εξαίρεση τη δυνατότητα κατασκευής ενός και μόνο υψηλού κτιρίου που μπορεί να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς και τοπόσημο για το Πάρκο.
- Μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης στο σύνολο της περιοχής ορίζεται σε 40%.

Επίσης στο σχ/ν προσδιορίζεται η διαδικασία εφαρμογής του Ειδικού Σχεδίου ανά κατηγορία περιοχής (άρθρο 3), ρυθμίζεται το ζήτημα της παραχώρησης του αιγιαλού και της παραλίας και του συνεχόμενου ή παρακείμενου θαλασσιού χώρου και του πυθμένα για τη διενέργεια προσχώσεων και την εκτέλεση των σχετικών έργων (άρθρο 4) και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την έκδοση των αδειών δόμησης για τις οικοδομικές εργασίες που θα εκτελεστούν στην έκταση του Μητροπολιτικού Πόλου (άρθρο 5).

Επιπλέον, προβλέπεται η σύσταση Γραφείου Ελληνικού στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και ρυθμίζονται οι αρμοδιότητες, η στελέχωση και η λειτουργία του (άρθρο 6), συμπληρώνεται ο σκοπός και οι αρμοδιότητες της Ελληνικό Α.Ε. για την διοίκηση, διαχείριση και αξιοποίηση της έκτασης όχι μόνο του πρώην αεροδρομίου του ελληνικού αλλά και των ακινήτων της παραλιακής ζώνης που βρίσκεται έμπροσθεν του πρώην αεροδρομίου (άρθρο 7) και ρυθμίζονται θέματα παραχωρήσεων και εκμισθώσεων στην έκταση με στόχο τη διευκόλυνση της απελευθέρωσης από τους κάθε είδους χρήστες (άρθρο 8).

Η **Ενότητα Β΄** του σχεδίου νόμου (άρθρα 10-13) αφορά στο εθνικό πρόγραμμα αξιοποίησης του ηλιακού ενεργειακού δυναμικού με την ονομασία «Πρόγραμμα Ήλιος».

Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, περιγράφεται συνοπτικά το αντικείμενο, ρυθμίζεται το περιεχόμενο και τίθενται οι στόχοι, στους οποίους αποβλέπει το Πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ (άρθρο 10) οι οποίοι είναι η ανάπτυξη, παραγωγή και εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται με χρήση ηλιακής ακτινοβολίας, η προώθηση και υποστήριξη σχεδίων ανάπτυξης υποδομών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε εθνικό και διευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και τη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Α.Π.Ε.), η αξιοποίηση του ηλιακού δυναμικού των δημοσίων ακινήτων προς όφελος της εθνικής οικονομίας και προς εξυπηρέτηση του εθνικού στόχου της αποπληρωμής του δημοσίου χρέους και η διεθνής συνεργασία στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών πολιτικών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προαγωγή της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τη διευκόλυνση της μεταφοράς της ενέργειας αυτής στα διευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας.

Επιπλέον, προβλέπεται η σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία ανώνυμης εταιρείας η οποία θα επιβλέπεται από τον Υπουργό ΠΕΚΑ και θα αποτελεί το φορέα υλοποίησης του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ (άρθρο 11) και η ίδρυση και λειτουργία θυγατρικών εταιρειών για τη δημιουργία και λειτουργία ενός ή περισσότερων σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. (Θυγατρικές Εταιρείες-Παραγωγοί), στις οποίες η Εταιρία «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΛΙΟΣ Α.Ε.» εισφέρει τα κατάλληλα δικαιώματα επί των ακινήτων που διαχειρίζεται, της έχουν παραχωρηθεί ή της ανήκουν (άρθρο 13). Επίσης, προβλέπεται ότι η Εταιρία προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την αδειοδότηση και θέση σε λειτουργία των σταθμών των θυγατρικών εταιρειών – παραγωγών, ενεργώντας ως πληρεξούσιος αυτών και καταθέτει κάθε απαραίτητη αίτηση για την υλοποίηση των έργων, συνοδευόμενη από τα αναγκαία δικαιολογητικά.

Η **Ενότητα Γ΄** του σχεδίου νόμου (άρθρα 14-30) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, κριτήρια αειφορίας

βιοκαυσίμων και βιορευστών και άλλες διατάξεις. Συγκεκριμένα, εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία προς τις οδηγίες 2009/28/ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και 2009/30/ΕΚ σχετικά με την ποιότητα των καυσίμων βενζίνης και με την καθιέρωση μηχανισμού για την παρακολούθηση και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

B. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η Γενική Αξιολόγηση του σχ/ν διαρθρώνεται σε τρείς (3) ενότητες, αντίστοιχα με τις ενότητες του σχ/ν. Συγκεκριμένα:

α. Αξιοποίηση του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού

Η έκταση του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού, σε συνδυασμό με το πρώην Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά (ΟΚΙ) και του Εθνικού Αθλητικού Κέντρου Νεότητας Αγίου Κοσμά (ΕΑΚΝ) (στη συνέχεια η περιοχή αναφέρεται συνοπτικά ως «ακίνητο»), συγκεντρώνει πληθώρα ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, τα οποία την καθιστούν ως ένα από τα πιο προνομιακά ακίνητα της Αττικής. Είναι η πρώτη φορά που ένα σχέδιο νόμου επιχειρεί να ρυθμίσει κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την ανάπτυξη της περιοχής.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το προτεινόμενο σχέδιο νόμου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Το Μητροπολιτικό Πάρκο που θα δημιουργηθεί ικανοποιεί μία ιδιαίτερης σημασίας ανάγκη στην πόλη όπου καταγράφεται η μικρότερη αναλογία αστικού πρασίνου ανά κάτοικο στην Ευρώπη, καλύπτοντας περίπου το 1/3 της συνολικής έκτασης, γεγονός που το αναδεικνύει σε ένα από τα μεγαλύτερα σε παγκόσμια κλίμακα. Οι περιοχές προς πολεοδόμηση και οι ζώνες ανάπτυξης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αναμένεται ότι θα συμβάλλουν στους εθνικούς δημοσιονομικούς και αναπτυξιακούς στόχους και στην προσέλκυση επενδύσεων, όπως επιδιώκεται. Όμως η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ειδικότερα τα εξής:

1. Παρόλο που το προτεινόμενο σχέδιο αξιοποίησης είναι συμβατό με το ισχύον Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (ΡΣΑ) και με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η υλοποίηση ενός τόσο μεγάλου έργου θα έπρεπε να εντάσσεται στο πλαίσιο του νέο ΡΣΑ, η παρουσίαση του οποίου ακόμα εκκρεμεί. Επομένως οι ρυθμίσεις του σχ/ν θα πρέπει να γίνουν σεβαστές από το νέο ΡΣΑ, όταν αυτό ισχύσει.
2. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί θετικό στοιχείο ότι το σχ/ν συνοδεύεται από χωροταξική, πολεοδομική και περιβαλλοντική θεώρηση, καθώς η θεώρηση αυτή

επιτρέπει να δοθεί μια ολοκληρωμένη πρώτη εικόνα των επιπτώσεων μιας μεγάλης παρέμβασης, όπως η παρούσα, σε πολλά επίπεδα.

3. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι προβλεπόμενες από το σχ/ν δημοσιονομικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του ακινήτου θα έχουν αισθητά θετική δημοσιονομική επίδραση¹. Εξίσου σημαντικές αναμένονται να είναι οι αναπτυξιακές επιπτώσεις, ενώ θα υπάρξει επίσης σημαντική δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, καθώς και αυξητική επίδραση στις τιμές γης σε μια ευρύτερη περιοχή.

Πέραν όμως των θετικών αυτών προκαταρκτικών εκτιμήσεων, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει την ανάγκη αναλυτικής διερεύνησης και τεκμηρίωσης των οικονομικών επιπτώσεων από την ανάπτυξη του ακινήτου. Στο πλαίσιο αυτό, ιδιαίτερα σημαντικά θέματα, είναι ο υπολογισμός της ύπαρξης επαρκούς ενεργούς ζήτησης για την απορρόφηση της προσφορά γης και δυνητικής κτιριακής επιφάνειας, αλλά και η διερεύνηση των επιπτώσεων στην αγορά ακινήτων της Αττικής όσον αφορά στη μετακίνηση της ζήτησης από άλλες περιοχές, στην επίδραση στο απόθεμα γραφειακών χώρων ή κατοικιών κοκ.

4. Είναι σαφές ότι με την ανάπτυξη δημιουργείται ο μεγαλύτερος ενιαίος χώρος πρασίνου-ελεύθερος χώρος στην Ελλάδα και την Αττική, και ένας από τους μεγαλύτερους του κόσμου, για τον οποίο θα υπάρχει πολύ υψηλό, αθροιστικό, κόστος συντήρησης και λειτουργίας. Η ύπαρξη σημαντικών εσόδων από την όλη ανάπτυξη είναι αναγκαία, συνεπώς, πέρα από τη δημοσιονομική συμβολή, και για να καλυφθεί το κόστος αυτό. Σε αντίθετη περίπτωση, η υποβάθμιση του χώρου θα ήταν βέβαιη.
5. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κρίσιμο το ζήτημα των απαιτούμενων υποδομών προκειμένου το όλο εγχείρημα να λειτουργήσει αποτελεσματικά και μετά την ανάπτυξη του ακινήτου (π.χ. υπόγειοι χώροι στάθμευσης, σύνδεση με μέσα μαζικής μεταφοράς, κλπ).

¹ Στη «Χωροταξική, πολεοδομική και περιβαλλοντική θεώρηση» του σχεδίου νόμου εκτιμάται ότι συνολική είσπραξη φόρων από την επένδυση (φάση κατασκευής) θα είναι της τάξης, ανάλογα με ύψος στο οποίο θα διαμορφωθεί τελικά η επένδυση, μεταξύ 2,3 και 6,8 δις. ευρώ, ενώ σε ετήσια βάση κατά τη λειτουργία της επένδυσης θα εισπράττονται φόροι που εκτιμάται ότι θα κινούνται μεταξύ 0,5 και 1,4 δις. ευρώ.

6. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί αναγκαία την εφαρμογή των αρχών της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής στις ζώνες προς πολεοδόμηση, προκειμένου το ακίνητο που θα προκύψει να αποτελέσει πρότυπο πράσινης ανάπτυξης και όχι απλά άλλη μία δομημένη περιοχή μέσα στην πόλη.
7. Αναφορικά με τις ζώνες ανάπτυξης, στις κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος (όπως προβλέπεται στο σχέδιο νόμου) για τις ζώνες αυτές, θα πρέπει να ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα, ως προς την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Συγκεκριμένα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τοποθεσίας και γεωγραφικής θέσης της περιοχής αναδεικνύουν την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας μικρού μεγέθους, προσαρμοσμένη σε αυτά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.
8. Με δεδομένο ότι η Αττική σε πολλές περιοχές παρουσιάζει υποβαθμισμένο φυσικό περιβάλλον και σοβαρή έλλειψη σε χώρους πρασίνου, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το πλαίσιο που θα ισχύσει να εξασφαλίζει πόρους για τη βελτίωση του περιβάλλοντος στην υπόλοιπη Αττική. Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι όμοροι δήμοι θα ωφεληθούν ούτως ή άλλως από την αξιοποίηση του ακινήτου με τη συνολική αναβάθμιση της περιοχής και την αύξηση της αξίας γης.

Ως εκ τούτου, η Ο.Κ.Ε. προτείνει η μεταφορά των πρόσθετων πόρων από την αύξηση του μέσου συντελεστή δόμησης από 0,5 σε 0,6 να κατευθυνθεί αποκλειστικά στην Περιφερειακή Ένωση Δήμων Αττικής με στόχο την αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων κοινωνικού, οικονομικού και πολεοδομικού χαρακτήρα και τη δημιουργία αντίστοιχων πόλων και σε άλλες περιοχές του λεκανοπεδίου.

β. Πρόγραμμα Ήλιος

Η δεύτερη ενότητα του σχ/ν περιλαμβάνει το θεσμικό πλαίσιο για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του ενεργειακού προγράμματος ΗΛΙΟΣ το οποίο στοχεύει, μεταξύ άλλων, στην «αξιοποίηση του ηλιακού δυναμικού των δημοσίων

ακινήτων προς όφελος της εθνικής οικονομίας και προς εξυπηρέτηση του εθνικού στόχου της αποπληρωμής του δημοσίου χρέους».

Η Ο.Κ.Ε. γνωρίζει ότι ο στόχος αυτός περιλαμβάνεται ρητά στις δεσμεύσεις της χώρας όπως διατυπώθηκαν στη Δήλωση της Συνόδου Κορυφής για το Ευρώ της 26^{ης} Οκτωβρίου του 2011, ωστόσο εκφράζει τον προβληματισμό της αφενός διότι η παραγόμενη ενέργεια θα διατίθεται αποκλειστικά σε χώρες του εξωτερικού χωρίς οι Έλληνες πολίτες να έχουν το δικαίωμα να επωφεληθούν από μία καθαρότερη πηγή ενέργειας και αφετέρου διότι φαίνεται ότι τα έσοδα που θα προκύψουν θα κατευθύνονται αποκλειστικά στην πληρωμή του δημοσίου χρέους της χώρας.

Επιπλέον, η Ο.Κ.Ε. εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις **αφενός για τη βιωσιμότητα και αφετέρου και πολύ περισσότερο για την συνεισφορά του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ στην εθνική οικονομία**, έτσι όπως αυτό περιγράφεται στον παρόν σχέδιο νόμου.

Η Ο.Κ.Ε. επανέρχεται στο θέμα της καλής νομοθέτησης, για το οποίο είχε εκφρασθεί αναλυτικά στη Γνώμη νο 269 (Ιανουάριος 2012)², καθώς διαπιστώνει ότι το υπό συζήτηση σχ/ν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα ελλιπούς προετοιμασίας νομοθέτησης, για ένα θέμα πολύ σημαντικό για την οικονομία και την κοινωνία, καθώς δεν έχουν προηγηθεί μελέτες που να τεκμηριώνουν πόσο θα κοστίσει το πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ, πως θα χρηματοδοτηθεί και ποιο θα είναι τελικά το όφελος για τη χώρα. Ειδικότερα, η Ο.Κ.Ε. εντοπίζει τα εξής θέματα, τα οποία θεωρεί προαπαιτούμενα για τη βιωσιμότητα του προγράμματος και τη συνεισφορά του στην εθνική οικονομία:

1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι τα οφέλη του δημοσίου από την υλοποίηση του Προγράμματος δεν τεκμηριώνονται επαρκώς. Συγκεκριμένα, τα οφέλη του δημοσίου από το Πρόγραμμα προκύπτουν από την διαφορά της τιμής αγοράς της ενέργειας από τον ΔΕΣΜΗΕ από τους παραγωγούς (εδώ από την Εταιρεία) και της τιμής πώλησης της ενέργειας (εδώ, στις χώρες του

² Γνώμη νο 269 της Ο.Κ.Ε. επί του σχ/ν «Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης», Ιανουάριος 2012.

εξωτερικού). Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι στο σχέδιο νόμου δεν καθορίζονται, ούτε περιγράφονται με σαφήνεια η τιμή αγοράς και η τιμή πώλησης, προς την τεκμηρίωση των ωφελειών του Δημοσίου.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 του σχ/ν «κατά την κατάρτιση του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για έργα Α.Π.Ε.» και δεδομένου ότι η τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από τον ΔΕΣΜΗΕ είναι ιδιαιτέρως υψηλή, αμφισβητείται έντονα το γεγονός ότι η τιμή πώλησης θα είναι τέτοια ώστε να καλύψει το κόστος αγοράς της.³

Σε συνέχεια των παραπάνω, θα πρέπει να είναι σαφές ότι στο σχ/ν δεν αναφέρεται καμία εξασφάλιση αναφορικά με την πώληση της παραγόμενης ενέργειας προς άλλες χώρες.

2. Ένα πολύ σημαντικό θέμα το οποίο εγείρεται είναι η ένταξη του προγράμματος στο συνολικό ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας.
3. Η Ο.Κ.Ε. τονίζει την ανάγκη εκπόνησης τεχνικοοικονομικής μελέτης σκοπιμότητας του έργου μέσω της οποίας θα απαντηθούν μεταξύ άλλων και ερωτήματα που άπτονται της τιμολογιακής πολιτικής, αν και κατά πόσον θα επιβαρυνθεί ο έλληνας καταναλωτής, ποιά θα είναι η προστιθέμενη αξία του προγράμματος για τη χώρα κ.ά.
4. Προκειμένου να μπορεί να γίνει φυσική εξαγωγή της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να αναπτυχθεί περαιτέρω το δίκτυο μεταφοράς ενέργειας. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι δεν έχει αναληφθεί καμία δέσμευση για το κόστος της ανάπτυξης του δικτύου μεταφοράς και η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι δυστυχώς στο σχ/ν δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την κάλυψη του κόστους δημιουργίας των αναγκαίων υποδομών και δικτύων.

³ Τα παραπάνω περιγράφονται με σαφήνεια σε πρόσφατη επιστημονική μελέτη του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE), το οποίο αμφισβητεί έντονα την βιωσιμότητα του Προγράμματος: βλ. Chadjivassiliadis J. and Stambolis C., "Project Helios: Can Solar Energy be Exported? An Assessment Study", Institute for Energy for South-East Europe, Athens, February 2012.

Σε περίπτωση συγχρηματοδότησης (π.χ. με ευρωπαϊκή συμμετοχή 80% και εθνική συμμετοχή 20%), το κόστος των δικτύων για μεταφορική ικανότητα 10.000 MW υπολογίζεται ότι θα είναι για τους Έλληνες φορολογούμενους περίπου 4 με 6 δις ευρώ, για ενέργεια η οποία θα χρησιμοποιείται αποκλειστικά από άλλες χώρες. Επ' ουδενί το κόστος αυτό πρέπει να επωμιστούν οι Έλληνες φορολογούμενοι.

5. Η εισαγωγή στο υπάρχον σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς που έχουν συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά και δεν μπορούν να απορροφήσουν μεγάλες ποσότητες ενέργειας από ΑΠΕ, εμπεριέχει κινδύνους για την ευστάθεια του ηλεκτρικού συστήματος. Επομένως απαιτείται ανασχεδιασμός του συστήματος με βάση τα νέα δεδομένα. Η Ο.Κ.Ε. κρίνει αρνητικά ότι στο σχ/ν δεν γίνεται ουδεμία αναφορά στο ποιος θα αναλάβει το κόστος για τον ανασχεδιασμό αυτό.
6. Η Ο.Κ.Ε. τονίζει ότι το ελάχιστο που θα πρέπει να επιτύχει η χώρα για να επωφεληθεί από την υλοποίηση του προγράμματος είναι να αναδειχθεί σε μία από τις πρωτοπόρες χώρες στην ανάπτυξη και υλοποίηση αντίστοιχων εγχειρημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην εγχώρια έρευνα και ανάπτυξη της τεχνολογίας όλων των τομέων που συνδέονται με την εκμετάλλευση της ηλιακής ενέργειας (π.χ. κατασκευή ηλιακών πάνελ), μέσω για παράδειγμα ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων.

Σε συνάφεια με τα παραπάνω, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι το **πρόγραμμα θα πρέπει να προβλέπει την ανάπτυξη της παραγωγής φωτοβολταϊκών στην Ελλάδα με τη συνεπαγόμενη αξιοποίηση του ελληνικού παραγωγικού και τεχνικού δυναμικού και τη δημιουργία απασχόλησης.**

7. Τέλος πολύ σημαντικό ζήτημα κατά την Ο.Κ.Ε. είναι η απουσία συνολικού σχεδιασμού χωροθέτησης του Προγράμματος. Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει την ανάγκη να αποφευχθεί η αλόγιστη τοποθέτηση φωτοβολταϊκών που δεν συμβαδίζει με τις αρχές της πράσινης ανάπτυξης, δημιουργεί οπτική όχληση και αλλοιώνει τη φυσιογνωμία του ελληνικού τοπίου, με δυσμενείς συνέπειες σε άλλους τομείς της οικονομίας (π.χ. τουρισμός, αγροτική

δραστηριότητα, κοκ). Επιπλέον θα πρέπει να αποκλειστεί ρητά η μετατροπή των κηρυγμένων αναδασωτέων εκτάσεων σε εκτάσεις για τη χωροθέτηση φωτοβολταϊκών.

γ. Προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/28/ΕΚ) - Κριτήρια αειφορίας βιοκαυσίμων και βιορευστών (ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/30/ΕΚ)

Η τρίτη ενότητα του σχ/ν αφορά την εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις των Οδηγιών 2009/28/ΕΚ και 2009/30/ΕΚ, οι οποίες αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και τα κριτήρια αειφορίας βιοκαυσίμων και βιορευστών.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές θα πρέπει να αποτελεί βασική στρατηγική στο πλαίσιο της ανάπτυξης ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης για τη χώρα, και στο πλαίσιο αυτό θεωρεί ότι το σχέδιο νόμου κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει και εδώ να δοθεί στην προώθηση της έρευνας και τεχνολογίας στα πεδία που συνδέονται με την χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Γ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 2

Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού – Αγίου Κοσμά

Στην παράγραφο 8γ προβλέπεται ότι το αποδιδόμενο ποσό που κατατίθεται σε ειδικό κωδικό του Πράσινου Ταμείου, από την διαφορά των συντελεστών δόμησης 0,5 και 0,6, διατίθεται *«κατά ποσοστό 30% στους Δήμους Αλίμου, Ελληνικού-Αργυρούπολης και Γλυφάδας, κατά ποσοστό 40% στους Δήμους Αθηναίων και Πειραιώς και κατά ποσοστό 30% στην Περιφερειακή Ένωση Δήμων Αττικής για να το διαθέσει περαιτέρω σε άλλους δήμους των περιφερειακών ενοτήτων Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Νοτίου Τομέα Αθηνών, Βορείου Τομέα Αθηνών, Δυτικού Τομέα Αθηνών και Πειραιώς»*.

Οι όμοροι δήμοι επωφελούνται σε κάθε περίπτωση από την καθεαυτή ανάπτυξη της περιοχής του Ελληνικού. Λαμβάνοντας υπόψη πως η σημασία της περιοχής αφορά, όπως εξάλλου αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση, όλη την περιοχή των Αθηνών και ευρύτερα της Αττικής, η διάθεση των ποσών του Πράσινου Ταμείου θα πρέπει να αφορά αποκλειστικά την περιφέρεια της Αττικής.

Άρθρο 3

Εφαρμογή Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης

Στην παράγραφο 3 όπου καθορίζονται οι όροι των ζωνών ανάπτυξης, η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αναδεικνύεται η άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας μικρού μεγέθους, η οποία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τοποθεσίας και γεωγραφικής θέσης της περιοχής.

Άρθρο 12 Αξιοποίηση του ηλιακού δυναμικού των δημόσιων ακινήτων για το Πρόγραμμα ΗΛΙΟΣ

Προβλέπεται ότι «επιτρέπεται η παραχώρηση στην [ομώνυμη] Εταιρεία δωρεάν, κατά χρήση, ακινήτων του Δημοσίου για την υλοποίηση του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ».

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η παραπάνω διάταξη θα πρέπει να αναθεωρηθεί. Η δωρεάν παραχώρηση ακινήτων του Δημοσίου στο Πρόγραμμα τα έσοδα του οποίου αναμένεται να κατευθυνθούν στην αποπληρωμή του δημοσίου χρέους κατά προτεραιότητα, αποκλείουν κάθε περιθώριο οφέλους για το Κράτος του οποίου βασικός στόχος είναι να καταναίμει τα οφέλη από την εκμετάλλευση της περιουσίας του στους πολίτες, ως οφείλει.